

दि बाबासाहेब देशमुख सहकारी बँक लि. ,
आटपाडी
प्रधान कार्यालय

**THE BABASAHEB DESHMUKH
SAHKARI BANK LTD., ATPADI**

वैधानिक ऑडिटर नेमणूक धोरण

(Statutory Auditor Appointment Policy)

वर्ष - २०२४-२५

Year -2024-25

अनुक्रमणिका

अ.क.	तपशील	पान नंबर
१	प्रस्तावना	३
२	हेतू	३
३	RBI कडून मंजूरी	४
४	वैधानिक लेखापरिक्षकाची पात्रता	४
	४.१ CISA/ISA पात्रता	५
	४.२ लेखापरिक्षणाचा अनुभव	५
	४.३ व्यावसायिक कर्मचारी	५
	४.४ अतिरीक्त बाबी	५
५	वैधानिक लेखापरिक्षकाचे स्वातंत्र	६
६	वैधानिक लेखापरिक्षकाचा कार्यकाळ	६
७	लेखापरिक्षकाची फी	६
८	नियुक्तीची प्रक्रिया	६

वैधानिक लेखापरिक्षण धोरण
(Statutory Audit Policy 2024-25)

वैधानिक ऑडीटर नेमणूक धोरण
(Statutory Auditor Appointment Policy)
आर्थिक वर्ष २०२४-२०२५

रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया ,मुंबई यांचेकडील परिपत्रक Ref.No.DoS.CO.ARG/SEC.01/08.91.001/2021-22 चे दिनांक २७ एप्रिल २०२१ नुसार बँकेचे वैधानिक ऑडीट धोरण तयार असणे आवश्यक आहे . तदनुसार आर्थिक वर्ष २०२४-२५ साठी खालीलप्रमाणे धोरण असावे याबाबत निर्णय घेणेत आला आहे .

❖ **प्रस्तावना (Preamble) :**

वैधानिक ऑडीट धोरण हे "वैधानिक लेखापरिक्षकाची नियुक्ती/पुर्ननियुक्ती/काढून टाकणे" म्हणून हे धोरण ओळखले जाईल . या धोरणाचे उद्दिष्ट सर्व संबंधित वैधानिक/नियामक आवश्यकतांची पूर्तता करणे व लेखापरिक्षण कार्याच्या बहुतांश प्रमुख बाबींसाठी आवश्यक पारदर्शकता व वस्तुनिष्ठता प्रदान करणे हे आहे .

❖ **हेतू (Purpose of Audit) :**

बँकेच्या व्यवहारावर सातत्याने लक्ष राहणेचे दृष्टीने, व्यवहाराची खात्री होणेचे दृष्टीने झालेले प्रत्येक व्यवहार, सुरक्षित, चांगले पध्दतीने ठेवणेसाठी व त्यातील त्रुटींची पुर्तता सातत्याने पारदर्शक राहणे आवश्यक आहे . या सूचनांव्यतिरिक्त सर्व संबंधित वैधानिक/नियामक आवश्यकतांची पूर्तता करण्याव्यतिरिक्त, महत्वपूर्ण कार्याच्या मुख्य पैलूसाठी आवश्यक पारदर्शकता व वस्तुनिष्ठता असणे आवश्यक आहे . बँकेच्या ऑडीट कमिटीने यासाठी बँकेच्या वैधानिक ऑडीटसाठी वैधानिक लेखापरिक्षक C.A. यांची नियुक्ती करेल . सदर नेमलेले वैधानिक लेखापरिक्षक हे त्यांचे तपासणी रिपोर्ट ऑडीट कमिटीला सादर करेल .

ऑडीट कमिटी :

ऑडीट कमिटीमध्ये खालील सदस्यांचा समावेश राहिल . सदर सदस्यांनी ऑडीट कमिटीमधील विषयांवर निर्णय घेणेचा आहे .

अ.क.	सदस्यांचे नांव	पद
१	श्री दादासाहेब भिमराव पाटील	कमिटीअध्यक्ष/चेअरमन
२	श्री आवासाहेब नरसिंगराव देशमुख	संचालक
३	श्री महिपतराव दादासाहेब पवार	संचालक
४	श्री संतोष नारायण जाधव F.C.A	तज्ञ संचालक
५	श्री भगवंत शाबा पाटील	व्यवस्थापकीय संचालक

बँकेतील प्रत्येक सर्व व्यवहाराची, कृतीची सर्व जबाबदारी ऑडीट कमिटी व वैधानिक लेखापरिक्षकाची राहिल . वैधानिक लेखापरिक्षकाने ऑडीट कमिटीस सल्ला व दिशा निर्देश देणेचे आहेत आणि त्यादृष्टीने ऑडीट कार्यक्रम प्रोग्राम आणि शेड्युल तयार करून सर्व व्यवहाराचे बँकेतील कृती कार्याचे लेखापरिक्षण करणेचे बंधन राहिल आणि बँकेने केलेल्या सर्व व्यवहार व कृतीचे की ज्यामध्ये मोठा धोका अथवा येणारा

संभाव्य तोटा/नुकसान याचा पूर्व आढावा घेऊन याबाबत येणा-या अडचणी/प्रश्न इ. स्पष्टपणे दर्शविणेचे बंधन राहिल .

❖ **RBI कडून मंजूरी (Approval from RBI) :-**

बँकेकडून RBI च्या वैधानिक तरतुदींच्या दृष्टीने वार्षिक आधारावर वैधानिक लेखापरिक्षकाची नियुक्ती किंवा पुनर्निमणूकीसाठी RBI कडून मंजूरी घेणेत येईल . या हेतूसाठी वर्षाच्या ३१ जुलैपूर्वी पर्यवेक्षण विभाग, RBI कडे प्रस्ताव पाठविणेत येईल .

❖ **वैधानिक लेखापरिक्षकाची पात्रता (Basic Eligibility) :-**

१. बँक वैधानिक लेखापरिक्षण करणेसाठी ऑडीट फर्म नियुक्त करणेचा निर्णय घेणेत येईल .

२. पात्रता निकष :

Asset Size of Entity as on 31st March of Previous Year	Minimum No. of Full-Time partners (FTPs) associated with the firm for a period of at least three (3) years Note 1	Out of total FTPs, Minimum No. of Fellow Chartered Accountant (FCA) Partners associated with the firm for a period of at least three (3) years	Minimum No. of Full Time Partners/ Paid CAs with CISA/ISA Qualification Note 2	Minimum No. of years of Audit Experience of the firm Note 3	Minimum No. of Professional staff Note 4
Upto ₹1,000 crore	2	1	1*	6	8

* Not mandatory for UCBs/NBFCs with asset size of upto ₹ 1,000 crore.

- ✓ पूर्णवेळ भागीदार म्हणून विचारात घेणेसाठी फर्मसोबत भागीदारांची किमान एक वर्षाची सलगता असणे आवश्यक आहे .
- ✓ फर्मसोबत पूर्ण वेळ भागीदाराचा संबंध अनन्य संस्था असेल . अनन्य संस्थेची व्याख्या खालील निकषांवर आधारित असेल .
 - I. पूर्ण वेळ भागीदार इतर फर्म मध्ये भागीदार असू नये .
 - II. त्याने इतरत्र पूर्णवेळ/अर्धवेळ नोकरी करू नये .
 - III. त्याने स्वतःच्या नावाने सराव करू नये किंवा अन्यथा सरावात गुंतलेले नसावे किंवा चार्टर्ड अकौंटंट कायदा १९४९ च्या कलम २ (२) अन्वये व्यवहारात असलेचे मानले जाईल अशा अन्य क्रियांमध्ये गुंतलेले नसावे .
 - IV. बँकेचे संचालक मंडळ/ऑडीट कमिटी खात्री करेल की फर्मकडून भागीदाराचे उत्पन्न त्यांना पूर्णवेळ केवळ संबंध भागीदार म्हणून विचारात घेणेसाठी पुरेसे आहे, जे या उद्देशासाठी फर्मची क्षमता सुनिश्चित करेल .
- ✓ फर्मसोबत व्यावसायिक कर्मचा-यांचा एक वर्षाचा सलग संबंध यादीत असावा .
- ✓ ऑडीट फर्म कोणत्याही सरकारी एजन्सी, NFRA, ICAI, RBI किंवा इतर वित्तीय नियामकांद्वारे

प्रतिबंधित असू नये .

- ✓ फर्मच्या वैधानिक लेखापरिक्षकाला सहकारी क्षेत्राच्या कामकाजाचे योग्य ज्ञान असणे आवश्यक आहे व ज्या सहकारी क्षेत्राचे भाषेचे कार्य ज्ञान असणे आवश्यक आहे .

➤ **CISA/ISA पात्रता :**

किमान १ पूर्णवेळ भागीदार किंवा CISA/ISA पात्रता असलेल्या पूर्णवेळ चार्टर्ड अकौंटंट असलेल्या कंपन्यांना प्राधान्य दिले जाईल . (या उद्देशासाठी CISA/ISA पात्रता असलेले सशुल्क चार्टर्ड अकौंटंट म्हणून विचारात घेणेसाठी लघु सूचीकरणाच्या तारखेपर्यंत CISA/ISA पात्रतेसह चार्टर्ड अकौंटंटचा किमान १ वर्षाचा सतत संबंध असावा .)

➤ **लेखापरिक्षणाचा अनुभव (Audit Experience) :**

लेखापरिक्षण फर्मला सहकारी वँकांचे शासकीय लेखापरिक्षक/शाखा लेखापरिक्षक म्हणून ऑडीटचा किमान ६ वर्षांचा अनुभव असावा . (ऑडीट फर्मच्या विलीनीकरणाच्या बाबतीत, विलीनीकरणाचा प्रभाव २ वर्षांनी विलीनीकरणानंतर दिला जाईल, तर या उद्देशासाठी ऑडीट फर्मचे विलीनीकरण तावडतोव लागू केले जाईल .)

➤ **व्यावसायिक कर्मचारी (Professional Staff) :**

ऑडीट फर्ममध्ये किमान ८ व्यावसायिक कर्मचारी असणे आवश्यक आहे ज्यात लेखापरिक्षण व लेख लिपीकांचा समावेश आहे ज्यामध्ये Book-keeping and Accountancy चे ज्ञान असणे आवश्यक आहे व जे ऑनसाईट ऑडीटमध्ये गुंतलेले आहेत परंतु टायपिस्ट/स्टेनो/कॉम्प्युटर ऑपरेटर/सचिव/अधिन्य कर्मचारी इ . (व्यावसायिक कर्मचा-यांचा या उद्देशासाठी व्यावसायिक कर्मचारी म्हणून विचार करणेसाठी शॉर्टलिस्ट केलेचे तारखेपर्यंत फर्मसोबत किमान १ वर्षाचा संबंध असावा .)

✚ **अतिरीक्त बाबी :**

- १ . कंपनी कायदा, २०१३ च्या कलम १४१ नुसार ऑडीट फर्म कंपनीचे ऑडीटर म्हणून नियुक्तीसाठी योग्यरित्या पात्र असणे आवश्यक आहे .
- २ . वैधानिक लेखापरिक्षकाची नियुक्ती ICAI च्या आचारसंहिता/अशा इतर कोणत्याही मानकांच्या अनुषंगाने असेल जेणेकरून हितसंबंधाचा कोणताही संघर्ष निर्माण होणार नाही .
- ३ . चार्टर्ड अकौंटंट फर्मचा कोणताही भागीदार वँकेत संचालक असल्यास, त्या फर्मला वँकेचे वैधानिक लेखापरिक्षक म्हणून नियुक्त केले जाणार नाही .
- ४ . समान भागीदार किंवा समान नेटवर्क अंतर्गत असलेल्या ऑडीट फर्मचा १ समूह १ संस्था म्हणून गणला जाईल व RBI द्वारे त्यानुसार वैधानिक लेखापरिक्षकांच्या वाटपासाठी विचार केला जाईल . ऑडीट फर्मच्या समान नेटवर्क अंतर्गत इतर कोणत्याही सहयोगी/ऑडीट फर्मद्वारे

सामायिक/उपकंत्राटित लेखापरिक्षणास परवानगी दिली जाणार नाही . जर अशी ऑडीट फर्म आऊटगोइंग ऑडीटर किंवा ऑडीट फर्मच्या त्याच नेटवर्क अंतर्गत ऑडीट फर्मशी संबंधित असेल तर येणारी ऑडीट फर्म पात्र होणार नाही .

५ . ऑडीटची उद्दिष्टे साध्य करणेसाठी बँकेच्या संगणकीय वातावरणाची पदवी/जटिलतेशी सुसंगत, लेखापरिक्षकांकडे माहिती प्रणाली आणि जनरलाइज्ड ऑडीट सॉफ्टवेअर (GAS) मधील क्षमता व अनुभव असणे आवश्यक आहे .

❖ वैधानिक लेखापरिक्षकाचे स्वातंत्र्य :-

- १ . बँकेची ऑडीट कमिटी व संचालक मंडळ लेखापरिक्षकांच्या कामगिरीवर देखरेख व मूल्यांकन करेल .
- २ . वैधानिक लेखापरिक्षक म्हणून नियुक्तीसाठी बँकेच्या अंतर्गत लेखापरिक्षकांचा विचार केला जाणार नाही .

❖ वैधानिक लेखापरिक्षकाचा कार्यकाळ :-

- १ . लेखापरिक्षक/ लेखापरिक्षक फर्मच्या स्वातंत्र्याचे रक्षण करणेसाठी, बँकेला प्रत्येक वर्षी पात्रता निकषांची पूर्तता करणा-या फर्मच्या अधीन राहून तीन वर्षांच्या सतत कालावधीसाठी वैधानिक लेखापरिक्षकाची नियुक्ती केली जाईल . बँक RBI(पर्यवेक्षण विभाग) च्या पूर्व परवानगीने वरील कालावधीत लेखापरिक्षण फर्मला काढून टाकणेचा अधिकार आहे .
- २ . ऑडीट टर्म पूर्ण किंवा काही कालावधी पूर्ण झाल्यानंतर सहा वर्षासाठी त्याच फर्ममध्ये पुर्ननियुक्तीसाठी पात्र केले जाणार नाही .

❖ लेखापरिक्षकाची फी :-

- १ . बँकेच्या वैधानिक लेखापरिक्षकासाठी लेखापरिक्षण फी संबंधित वैधानिक/नियामक तरतुदीनुसार ठरविणेत येईल . या धोरणाच्या तारखेनुसार शुल्क महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियामाद्वारे नियंत्रित केले जाईल .
- २ . बँकेच्या वैधानिक लेखापरिक्षकासाठी लेखापरिक्षण फी वाजवी आणि लेखापरिक्षणाची व्याप्ती, मालमत्तेचा आकार आणि प्रसार, लेखा व प्रशासकीय एकेके, व्यवहारांची जटीलता, संगणकीकरणाची पातळी, आर्थिक अहवालात ओळखले जाणारे धोके इ . वावतीत सुसंगत असणे आवश्यक आहे .
- ३ . वैधानिक लेखापरिक्षकासाठी लेखापरिक्षण फी निश्चित करणेसाठी बँकेचे संचालक मंडळ व ऑडीट कमिटी वैधानिक/नियामक सूचनांनुसार शिफारस करणेत येईल .

❖ नियुक्तीची प्रक्रिया (Procedure for Appointment of SCAs/Sas):-

- १ . बँक वैधानिक लेखापरिक्षकांच्या प्रत्येक रिक्त जागेसाठी किमान २ ऑडीट फर्मची निवड करेल जेणेकरून पहिल्या पसंतीतील फर्म अपात्र असल्याचे आढळून आले/नाकारली तरीही, दुस-या पसंतीच्या फर्मची नियुक्ती केली जाऊ शकते .

- २ . वैधानिक लेखापरिक्षकांच्या नियुक्तीसाठी बँक RBI कडून पूर्वपरवानगी घेईल .
- ३ . बँकेला लेखापरिक्षण फर्मकडून Form B नुसार संबंधित माहितीसह प्रमाणपत्र प्राप्त करावे लागेल .
अशा प्रमाणपत्रावर ऑडीट फर्मच्या मुख्य भागीदाराने स्वाक्षरी केलेली असावी .
- ४ . बँक प्रमाणपत्रासह नावाची शिफारस करेल Form C नुसार ऑडीट फर्म असे नमूद करेल . RBI ने विहित केलेल्या सर्व पात्रता मानदंडांचे पालन केले जाईल .
- ५ . वैधानिक लेखापरिक्षक बँकेच्या नियुक्तीसाठी RBI कडे पूर्व मंजूरीसाठी संपर्क साधताना मागील वर्षाच्या ३१ मार्च (ऑडीट केलेले आकडे) त्यांच्या एकूण मालमत्तेचा आकार सूचित करणेत येईल . त्याबरोबर संचालक मंडळ/ऑडीट कमिटी सभेची ठरावाची प्रत पाठविणेत येईल . पसंतीकमानुसार वैधानिक लेखापरिक्षक म्हणून नियुक्तीसाठी ऑडीट फर्मच्या नावाची शिफारस करणे व संबंधित ऑडीट फर्मची नियुक्ती/पुर्ननियुक्ती जलद मंजूरीसाठी वर नमूद केलेप्रमाणे Form B व Form C नुसार माहिती सादर करणेत येईल .
- ६ . बँकेच्या वैधानिक लेखापरिक्षक म्हणून नियुक्ती करताना फक्त RBI ने मंजूर केलेल्या ऑडीट फर्मस नाच कळविणेत येईल .
- ७ . नियुक्त केलेल्या लेखापरिक्षण फर्मला RBI कडून मंजूरी मिळाल्यानंतर वार्षिक सर्वसाधारण सभेमध्ये मंजूरीसाठी ठेवले जाईल .

वरीलप्रमाणे बँकेने वैधानिक लेखापरिक्षण धोरण ठरविले असून बँकेच्या वैधानिक लेखापरिक्षकांच्या नियुक्तीच्या वेळी हे धोरण दरवर्षी पुनरावलोकन केले जाईल व सदर धोरणास मंजूरी देणेत यावी असे ठरले .

सुचक :- श्री .दिलीप वसंतराव कुलकर्णी

अनुमोदक :- श्री .संतोष नारायण जाधव

ठराव सर्वानुमते मंजूर

मा .संचालक मंडळ सभा दि .३०/०५/२०२४

ठराव क्रं .५९ ने मंजूर

व्यवस्थापकीय संचालक

दि बाबासाहेब देशमुख सहकारी बँक लि .,आटपाडी

चेअरमन

